

Lục Tinh Tân Văn

聞 新 省 大

MỘI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Số: 463
NĂM THỨ MƯỜI MỘT

NGUNG SỰ BÁN LỄ TỪ SỐ

18 Janvier 1917
25 tháng chạp Annam
Năm Bình Thìn

GIÁ BÁN	
TRUNG ĐIỂM PHẨM ĐÔNG-DƯƠNG	4 \$ 00
Một năm.	4 \$ 00
Sáu tháng.	2 50
Bảy chục ô.	0 20
BÁI-PHÁP VÀ CÁC THUỐC BIA	
Một năm.	12 fr 00
Sáu tháng.	7 00
Mỗi số.	0 10

BÁI-PHÁP VÀ CÁC THUỐC BIA	
Một năm.	12 fr 00
Sáu tháng.	7 00
Mỗi số.	0 10

MỤC LỤC

- 1 — VIỆC HỌC NGÀY XA.
- VIỆC HỌC NGÀY NAY.
- VIỆC HỌC NGÀY SAU.
- 2 — BIỂN BẢO.
- 3 — VIỆC LO PHẨM MỘT CHO NHỮNG NGƯỜI ANNAM MẤT TẠI ĐẤT PHÁP.
- 4 — HƯỚNG TRUYỀN.
- 5 — LÂU-CHÂU CHIẾN SỰ.
- 6 — ĐÂM MÃ CỦA MẤY NGƯỜI LÍNH THỦ BỊ KHÔ THUỐC NÓ MÃ CHẾT.
- 7 — XUÂN NHẬT (NGÀY TẾT).
- 8 — SÔ CÁC HỌC TRÒ THI ĐẬU.
- 9 — THÔNG-BÁO (ĐÔNG-DƯƠNG).
- 10 — TỰ BỎ TƯƠNG.
- 11 — THƯƠNG NHÂN BÀ TRÁ.
- 12 — TỰ ĐO DIỄN BẰNG.
- 13 — TRÌNH THẨM TIỂU THUYẾT.

Việc học ngày xưa

Việc học ngày nay

Việc học ngày sau

(L'Enseignement d'autrefois, d'aujourd'hui et de demain)

(tiếp theo)

Nếu cho nó học chữ Tây liền, thì trừ ra lúc nó ở trước mặt thầy giáo, nó nói khôn hay là nói dại, không còn ai biết dặng gì hết. Nó cứ nghe được câu nào nói câu này, nhiều khi tiếng nó đánh ra tiếng kia, cha mẹ cứ thấy nó nói xi-ba la-xô thi biết rằng nó học chữ Tây mà không biết nó học gì. Đến nỗi có người lấp đầu che chữ gí lại chữ không có nghĩa. Má lại ngó mót điều iu nó cảng nói tia lia bao nhiêu, nó càng nói sai bấy nhiêu, ở chốn nhà-quê thường có những kẻ ngó dại nghe má khen cậu em học giỏi lắm. Còn anh em bạn học nó thì thấy nó nói những tiếng kí, không hiểu nghĩa lại hay khen thẳng ý biết nhau tiếng mới. Vì đó mới thành ra cái lát chọn những tiếng lá lùng của con trai di học chữ Tây. Nhưng do lại có một điều nên trách các ông giáo Annam, dạy trẻ học vỗ lòng tiếng Pháp.

Nguyên con trai Annam đưa náo cũng sáng dạ, mà nó lại chịu học thuộc lòng những điều nó không hiểu, các thầy giáo thường lấy thế làm tiên việc dạy, không phải bắt nghĩa kí cang, cứ đọc cho nó đọc theo, bắt nó học thuộc lòng thi nó học được thuộc. Đến lúc nó đọc, thi thầy chịu hỏi xem nó có thật hiểu hay không.

Nhiều thầy cùi tướng đọc xong tiếng Tây, lại cất ra tiếng Annam là dù cho trẽ hiểu, không chịu do theo phép su-phạm mà nói đến tiếng tên vật gì thi phải tay chỉ ngay vật ấy, và lấy tiếng Tây mà gọi từng phần vật ấy, cứ dạy téte là cái đầu, bouche là cái miệng, v. v. Nhiều tiếng, ấy thi nó còn vỗ nghĩa ngay. Đến như những tiếng hoi khó-khó thi nhiều khi nó cùi học cả tiếng Tây cả nghĩa Annam mà vẫn không hiểu, vì nó không học tiếng Annam bao giờ. Điều đó thật làm, xem như các thầy thông, các thầy giáo, ở Nam-kỳ. Nhiều thầy học văn cũng khai mà khi đam đạo điều gì với nhau,

trước nói tiếng Annam, hể câu chuyện có hơi cao nghĩa một chút thì là phải nói ngay ra tiếng Đại-pháp.

Ở ngoài Bắc-ky, ở Trung-ky, hai người biết chữ như nói chuyện với nhau bằng tiếng Annam, rồi cảng phải xoay ra nói chữ, hoặc lấy bút, hoặc lấy ngón tay mà viết chữ ra mới hiểu được hết ý nhau.

Không nén vội vàng mà nói ngay rằng tiếng Annam ít tiếng quá, không đủ nói. Tiếng Annam thi quyết nhiên là ít tiếng hơn tiếng Pháp rồi, nhưng đâu thi thế nào tôi tưởng cũng đủ cho hai người đam đạo với nhau về những việc thường, như hai người nhà quê bên Tây đam đạo với nhau. Nhưng ít là bời tiếng dù ít lại không ai học, cho nên phần nhiều người không biết nói. Người Annam ai cũng cùi nghĩ tiếng mình nói từ thuở nhỏ thi ai là chẳng biết, vậy mà thật không mấy người biết. Giá thử ki thi thông-ngôn, tho-ký mà bắt các thầy phải lám một bài quốc-văn tờ tư, tờ bầm, hoặc bài luận về luân-lý, chính-trị, v. v. hay là bắt viết ám-tâch quốc-ngữ thi phần nhiều người rớt lâm.

Người Annam mà không biết tiếng Annam thi không có thể nào học được giỏi một tiếng ngoại-quốc. Học lâm cũng có thể biết được nhiều tiếng Đại-pháp, nhưng đâu biết được nhiều tiếng, mà học-thức cũng không hơn thêm được là mấy.

Còn như đưa trẻ đã học bằng sách quốc-ám mà biết được dù điều rồi, mới vào học trường Tây, thi học đến đâu nó thêm rõ đến đó, học được tiếng nào biết được hết nghĩa tiếng ấy, không làm được nữa. Vậy thi sao là cái miếng, v. v.

Nhưng ngày và ít nữa đóng rời năm tháng thi mới dặng dộ trong cuộc xô sô đây.

Nhơn diệp này, lúc xô sô rồi thi có bài bóng chày.

Những người có giấy hồi thi mới dặng vào; vì những kẻ ấy có vào hội thi mới được hưởng cuộc vui chơi ấy.

ĐIỀN BÁO

(Dépêches)

4 Janvier 1917.

Vua Albert tư điện tin cho
Đức-giám-quốc Wilson

Tin ở Hoa-thanh-dôn: Biên báo Reuter nói rằng Đức vua Bi-loi-thời có gửi giấy thép cho ông Wilson đang lở tinh ánh hào vè sự có lòng lo giàm và tình thương, cảng là cầu xin cho Huê-ky cùi gửi phản minh là nước bảo hộ nước Bi-loi-thời.

Quân Đức nói rằng muốn cầu hòa! Biên báo Reuter cho hay rằng máy bắn ray có nhiều chiếc tau hàng-mao và của các nước Trung-lập bị bắn chìm.

PUBLICITÉ
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES
La ligne de 0,065 de large.
Le décompte des lignes est calculé à raison de 8 au centimètre quelque soit le caractère employé.

BỘ CÁO

Những lời rao về việc buôn bán nếu gửi thư đến Bến-quán thì Bến-quán sẽ gửi cho một cái bến để già phán minh.

Lục-tinh-tân-văn

Cung chúc tân niên

Năm mới

(Le nouvel an)

Ngày giờ thắm thoát, nghênh lai
năm đã hết tết đã đến, người ta
lại thêm một tuổi, nhà bao Lục tinh
tan vắn cũng dặng một tuổi thêm.

Các cụt học trò quanh năm miêng
học tay viết, nay dặng dẹp, cây bút
xuống, dắt cái pháo nô, áy là
vui, áy là xuần. Nhưng nhà làm
riêng, mấy tháng chon lâm tay bút,
nay được dỗ vựa thóc bún, cảm cay
nết lén, áy là vui, áy là xuần.

Nhưng mà vui thi vui vây, chớ chưa
gọi là vui chung: tuy là xuần thi xuần
vậy chớ còn gọi là xuần riêng. Duy
cô xuần này, Đầu Khải Định ta mới
lên ngôi, quan Toản quyền Sarraut lai
sang trọng trán Đông-dương, chắc
quá sang năm đây, sự chính-trị, sự
học thuật, và sự kí nghệ, một ngày
một mẻ mang lẩn, cải lương lại, ché
thỏa lòng hy vọng của Đông-bang ta
mơ tưởng xưa nay. Áy mới là vui,
áy mới là xuần; Đầu nguyên quan
vương an bá tánh, quốc trung
hà nhụt bất xuần phong.

Vậy nén Bồn quán xin cất tiếng
lên mà chúc cái!

Pháp-quốc vạn tuế.

Đông-dương vạn tuế.

Các bạn xem báo vạn vạn tuế.

Kính cung chúc khán quan.
Nhện diệp tiết xuân sang.
Xin huân một kỳ bão.
Quà giêng lai chiêu thường.

Bồn-quán

HỘI TỤ CẤP VIÊN ĐỒNG

(Mutuelle d'Extrême-Orient)

Cuộc xô sô kỷ niệm ngày Chúa
nhurt, 21 Janvier 1917, 9 giờ rưỡi
sớm mai tại nhà hội chánh ở đường
Catinat mòn bài từ 17 cho tới 25.

Trong cuộc xô sô này sẽ có hai cái
giải hàn đồng trung.

Bộn hận xin nhắc cho các vị có hận
nhé rằng: những giải hàn đồng tiền
cho đúng ngày và ít nữa đóng rời
năm tháng thi mới dặng dộ trong
cuộc xô sô đây.

Nhơn diệp này, lúc xô sô rồi thi
có bài bóng chày.

Những người có giấy hồi thi mới
dặng vào; vì những kẻ ấy có vào hội
thi mới được hưởng cuộc vui chơi
ấy.

Điều 42

5 Janvier 1917

Quân Đức nói phỉnh

Truyền tin Nga, chỉ rõ ra rằng lời của
quân Đức nói minh đã đuổi Đông-minh ra
khai đầu cầu Traila, lời ấy chẳng có. Đầu
Nga là một khát, và đường trên quân nghiệp
nay nay hòi còn cách Traila chừng 12
đêm.

Về việc cầu hòa

Tin ở Amsterdam: như báo Gazette de
Francfort cho hay rằng ông bá-tước An-
drassy nói, nước Áo-Đức đã có trình cho
ông Wilson biết các điều về cuộc cầu hòa.
Còn các nhà nhất báo Bon-junkers Đức lại
xin cử làm tan nhau lại nữa.

Các nhà nhất báo Bon-junkers Đức
về giải hòa ngày nay hết mơ tưởng.

Công việc của nước Hy-lạp

Tin ở Athènes: Bei thế chưa biết sao nói đúng. Đức vua thế khô mà trả lời cho đồng-minh vì bối thay nhơn tình của dân chúng. Điện báo Reuter cho hay rằng cù-lao Peas và Imros không chịu nhận vua Constantinus.

Binh Ý tấn phat

Nước Ý-dai-lyi cho hay rằng đã chiếm đóng một ngàn thước vuôn, khép mặt trận lại 125 dặm, bắt đặng 85 ngàn tù binh Áo, nước Ý-dai-lyi có 469 ngàn người thay làm thuộc dan trong số ấy có 73 ngàn người đón bà.

6 janvier 1917.

Quân ăn cướp

Chiếc tàu Ferrea của Anh-quốc trong lúc trời đông gió bắc bẩn chán tại địa trung hàn: 4 ông canh vỗ và 147 tên lính chết.

Mặt trận Nga và La-ma-ni

Truyền tin Nga: binh ta đánh các gó cao ở phía Nam hòn Botoch, bắt đặng 600 tù binh, lấy đặng 3 cây đại-bát 16 cây súng liên-thinh. Binh ta đánh thua lui 6 trận dữ trong sòng Tabuch, đánh thua liên một cái đòn của quân Bao trong lối Dobroudja. Quân nghịch đánh tội miệt Malchin làm cho mfy toàn binh ta phải rút về trại.

Cảng lài lão

Quan Thủy-sư Pháp nói rằng tin rõ vuyện diễn của Đức nói rằng chiếc thuyền giáp ham Vérity bị bắn chìm, đòn áy là đều nói lão.

Thầy đóng bị thiến

Tin ở Petrograd: Thầy đóng Rasputia bị thiến và thầy xuồng sông Neva

7 janvier 1917.

Mặt trận Ý

Truyền tin Ý: Binh ta đánh thua lui quan aghich & chính giữa Adige và hồ Garde, làm cho quân nghịch rứt binh chạy bỏ hàng bồ ngũ, thất củng nhieu. Binh ta đánh tinh cù thắng 101 200 thước.

Binh trên khôn khí

Truyền tin Pháp: hai mươi vi phi công Pháp bắn pháo chỗ phi-thoan ở Wattigny, Haucourt, Fleurabernes, nhà giấy Rouilly, Villecourt, dinh trại tại Roye.

Than đá

Tin ở Amsterdam: Điện báo Reuter cho hay rằng vua Đức ở tại đai dinh. Việc xuất cảng thua cùa Anh-quốc qua nước Norvège cảng ngày cầm đòn bồi gởi nán-thach & Nor-ége qua Đức-quốc nhieu lầm.

Binh lính Canadiens

Tin ở Ottawa: Binh lính Canadiens ngày nay đang 366 ngàn người.

Việc bao vây nước Hy-lạp ngày nay
đã thấy hại rồi

Việc bao vây nước Hy-lạp đã thấy hại rồi. Số lùa thóc và bột cồn lại không còn tái lùa tháng janvier. Mái, ngày ở tai các lò bánh mì đều có đánh lòn nhau. Mấy tên lính trú hùa làm lòn xòn tại Athènes. Người ta sợ chặc giày loạn.

Tại La-ma-ni

Truyền tin Nga: xe hơi dài sáu của Áng-lê tại đường Braila di Vizir làm cho quân nghịch cùa thất. Từ ngày lấy Macin rồi thi binh Nga không thêm cùa thủ Dobroudja, tại đó họ còn giữ một phần đất nhỏ với nêu đường đi ở chính cửa Danube và Braila. Việc quân nghịch tấn phat chậm trễ tại Braila cũng dù cho người ta chuyên qua nơi khác các khu vực.

Tại Macedonia

Tin ở Saloniques: Binh Anh trang qua lảng Keupri làm cho quân nghịch cùa thất và lai bị bắt sanh cảm. Thủ đạo bắn pha tại Semutes và Takovikia.

Mặt trận Pháp

Truyền tin Pháp: Tại mặt trận Somme và tại Douaumont gó Colline hai bên pháo thủ đều bắn nhau dữ. Một vi phi công Đức liệu hai trái pha tại Compiegne giết chết một người đòn bả, không có hại chi khác nữa.

Việc lo phán-mô

Cho những người Annam mất
tại đai Pháp
(L'œuvre des tombes Annamites en France)

Cái thør của ông Thái-tưởng-Long, người tinh Cẩn-thør, nay ở Angoulême bén qui-quoc, có gởi về đàng ở báo T.B.T.V. số 231 ngày 4 Janvier

mới rồi, làm cho những người có thiện-tâm, lại nhớ đến một điều nghĩa-vụ lớn của chúng ta ở đây, đối với các người vi nước ta mà sang giúp qui-quoc, rủi bị bô mang ở đất nước người.

Người nước Nam ta, là một giống người thật biết kính trọng kẻ chết. Dân Đại-pháp cũng có một cách thờ người quá-khứ thật là trân-trọng, dân nghi-tiết bê ngoài có khátca nra, cái tim-thần cũng vậy mà thôi. Kia như hời cõi người xa la, táng tai thao-ma bâi có chẳng biết là ai, mà thấy mồ vò-chủ, cũng còn áy này trong lòng, g López tiền nhau mà làm nhings mà chung-sanh, nhưng giỗ am-hòn, thay người khóc mướn cho kẽ vắng cháu con, dam hâi-cót mà yến tang ở nơi xứng đáng; phuong chí là những kè vi nước ta mà sams trâng nghĩa với án-quoc ở nơi chính chiến, hoặc ở các kho thuốc đạn nước Đại-pháp.

Trong mấy vạn con người đi, thi làm sao cho khỏi được có người chẳng may bô minh ở nơi đai khác. Dầu cái chết ấy chắc hẳn là cái chết danh-gia sấp mây lân kẽ tuy-nhiên chết bênh trên giường. Người Annam ta nên tập lấy cái them muôn sự chết phuong xa, lấy mà làm nêu hường-đạo cho người theo gót. Như già thử đã chết phuong xa danh giá như vậy, mà lại được mồ mà cho yên đẹp, thang ba ngày chaper cũng đừng nên hường-nghi-nết, ngày vía tuần ngày giỗ cũng được cung vái bần hòi, thi lại thỏa cho linh-hồn của người can dâm biết là bao nhiêu; dầu muôn chết-cũng chẳng từ, để mà mua chuộc cho đồng-bảo, đồng chàng một chit tiếng vẽ vang với người Áo-châu, với dân Đại-pháp.

Bởi vậy bôn-quán có nghĩ ra một cách to lóng kẽ ở người di liên lạc them nữa, là lập ra một hội đê trùng nom việc mai tang, sưa sang nhings mồ mả, giỗ tết khôn hhang cho những Annam ta chéch tại bén qui-quoc. Một mặt bôn-quán xin cõi-dong ở đây, đê mài các óng các bâc có thiêng tâm, có lóng doai thương người đồng chung, cùng với bôn-quán gày nén một việc phuoc đec. Một mặt thi bôn-quán xin viết thơ sang cho máy ông bén qui-quoc để lập nên một hội-dong ở bén áy, đêng thay mặt cho chúng ta mà thi hành nghĩa lòn cùng với những người quá khứ, hoặc tại chien-truong, hoặc do binh tật.

Về phần Bôn-quán, thi bôn-quán xin cung vào việc đó một trâm đồng. Trong các ngài dọc bao, ông bà nào muối giúp, thi xin cho bêt danh hemi, khi đã được ti nhiều người rồi, chúng ta sẽ hiệp lại mà bân diệu lè hoi, chia các chirc đic, và định cách giao-thiep với quan trên cùng với những người Annam ở bén qui-quoc, đê tìm những cách thi hành cho lién.

Bôn-quán.

HƯỚNG TRUYỀN
(Echos)

Người râu dài hơn hết

Nhứt báo cho hay rằng ông Louis Coulon là người râu dài hơn nội cùa nước Đại-pháp, nay mới tu lộc. Ông Louis Coulon hưởng lộc đặng 90 tuổi. Râu cùa ông thật là dài chẳng ai có, râu hàn dài 3 thước 35, còn râu mép 1 thước 50.

Ông Louis Coulon буди nhỏ đã có râu rồi, 12 lưỡi ra dài cho đến một

tắc ruồi, nên ông phải cao. Cao hoài râu lại mọc ra hoài, thết quá đong phai đê cho ra ty nhiên. Người ta tưởng có khai râu ấy dài quá, làm cho đong khó chịu, nhưng mà "ông đê" trong áo mát của ông, nên làm công viêcnhur thường không chỉ căng trót.

Bắt sống quân nghịch

Trước ngày đánh lây đòn ở Vaux, có ông quan ba B... cai quản đạo binh Maroc ngày nay nói với quân lính rằng:

"Trước một giờ phải bắt sống cho ta một tên lính Đức. Thưởng 50 quan cho tên nào bắt đặng!"

Tên lính Said ben Samlah lánh ra di.

Nó thuật lại như vầy:

Tôi bô di tới một chỗ rừng nọ bị trai phái bắn nát tan, đầu rùng đòn tôi thay gần gốc cây dương có một tên lính đang gác. Tôi bô lại gần, tôi vui đứng dậy lai dựt cây súng. Tôi vật tên lính Đức nhào xuống, tôi nôm nó với nó biêu nín và ráo biêu nó di theo. Nó vung lời riếu riếu di trước tôi cho đến đòn huỷet. Tôi giật tên lính Đèn đến cho ông quan ba, ngài cho tôi 50 quan hòn hả.

Và nòi vừa móc trong bôp một tấm giấy 50 quan, lại trong ấy có gõi một cái croix de guerre.

Việc thoát thân của một vị**Thống-soái**

Nhứt báo Le journal de guerre của lính Nga có thuật chuyện ông Thống-soái Kornilof thoát thân như vầy: Ngài bị cầm tù hôm ngày 7 mai 1915, ban đầu thi ngài đã tin có thoát thân nhưng mà cách 15 tháng sau mới được. Đến mùa xuân 1916, thi cả thay đổi sự thoát thân, ngài bị bắt đặng. Ngày nay son màu xám mới lấy bôkết hiền vi ra và hai giang máy Diesel, mã lực 300 một giang và đem mây cái thủy-lôi đê ra ngoài. Chiếc L.U.C-5 ngày lê sanh nhựt là ngày khởi sự chạy cho đến tháng avril, chay có 20 lần theo mé, hải ngan Áng-lê và thà có 240 cái thủy-lôi-phuc đê đến nay đã rời đời.

Nay thuong giay cõi Áng-lê trên cõi bướm tau ấy.

Quan đại thống-soái mới

Bôn-quán nghĩ cung nên kẽ lai-lich của quan đại Thống-soái Nivelle cho chư vi khán quan biết.

Quan Thống-soái Nivelle ngày trước di học dù các trường võ tại Fontainebleau, école de guerre, Saumur, Sain-Cyr và Polytechnique, nhở vậy nên bô qua binh bộ, binh Mã-ki, binh pháo-thủ qua chô nào cũng đặng hết, & tại Saumur ngài cõi ngura có tiếng. Tại cơ tham mưu, tại bén A-phi-lyi-gia, tại bén Tau đều biết việc tài tri của ngài.

Ngài biết so sánh tiếng nói này với tiếng nòi, nén khi tan giac Tau rồi, ngài dâng chì khâm tài của ngura coi Hoang-de Nhut-bon.

Khi khởi giac Áo-châu thi ngài con lanh phô lanh binh, tại cơ pháo-thủ thứ 5. Máy lori ban khen, dù chỉ cho người thay công trận của ngài từ thuở mà ngày già từ Besançon đặng qua Alsace, cầm đầu đao binh pháo-thủ thứ 5, cách it ngày thi ngài qua Marne nhập với đạo binh pháo-thủ thứ 7 francois tung theo đạo binh của ông Manoury, và lại đặng cả thắng.

Ngày 16 september, tại Aisne, quân nghịch đam hằng hâ sa, số trôr lại làm cho đạo thứ 7 phái xinh vinh nên phái trôr qua sông, nhưng mà đạo binh pháo-thủ thứ 5 kéo đến. Quan phô lanh binh không lóng nao núng, bèn dâng trọn cơ pháo-thủ mà đánh tối, chay trước đầu binh bộ lục áy binh bộ thao lui, & chinh giare binh bộ và binh Đức ngài cung tự

chiến, cùn tinh táo mà đánh giết quân nghịch chẳng biết bao nhiêu.

Trong bốn ấy lì nứa 6000 binh đánh nhau qua đều bị rút về địa-huyệt.

Qua đến tháng octobre 1914, ngài dǎng cấp bằng làm chánh lính binh ngai cầm binh dǎnh tại mặt trận Aisne mấy trận đều thành công, qua đến tháng janvier 1915 ngài dǎnh binh cảng quân nghịch chẳng có tràng qua tại Soissons.

Ngày 19 février lại giao cho ngài làm thống quản của một division.

Đầu tháng avril ngài lại cầm đạo binh thứ 3, kẽ đó lại giao cho thống quản các đạo binh tại Verdun. Ai ai cũng biết lúc đó ngài dǎnh tháo lui binh của Kronprinz và dǎnh quân nghịch dǎ liệc co hon 500 ngàn.

Quan Thống-soái Nivelle cũng như quan Thống-soái Joffre, ngài ít hay nói, hẽ có nói thì là nói đều có ích mà thôi.

Nhưng mà ngài là một người cang om la lung, coi sống thất nhê dường long nên chẳng hề khiếp dường tên đán, cho đến đổi một trái phả nô gần bên ngài mà ngài chẳng thêm vay lai.

Luôn luon ngài ra đầu trận nhưng mà sao lại may, chẳng hề khi nào ngài bị thương.

Nhờ dǎnh thắng trận Douaumont ngày 24 octobre 1915 nên dǎng cấp bằng làm đại Thống-soái thế cho ông Joffre.

BẨM MA CỦA MÁY NGƯỜI LÌNH THỢ BỊ KHO-THUỐC NỘ MÀ CHẾT

Bẩm ma máy người bị kho thuốc ở Bassens nô mì chết, hôm ngay thứ sáu 3 giờ chiều.

Thiên hạ dì dưa dám xác đồng vầy, cả thảy quan vỗ và quan vùn ở tỉnh Gironden cung là binh lính đồng cùu mặt.

Quan tài của mấy vị ấy chở theo 2 xe pháo-thủ, có quan cờ tam sáu, một cái thi của lính thợ Langsa, một cái thi của lính thợ Annam.

Linh-xa ngừng trước nhà thờ Bassens, khi lâm lê rồi thi ông cha có đọc vài lời giáng vân tắt kẽ đó mấy bài ai diệu của các vị đại biểu của quan Trần phủ, của quan Thống-soái Bigault nhém danh quan Thống-soái quan thứ 18 có quan Đốc-lý ở Bassens đọc.

Tuy là các quan ấy làm lê cho lính thợ Annam cung đồng với lính thợ Langsa mặc dầu, có 2 thày thêng-nóng Annam cung ra đọc vài lời vinh biệt cho ban đồng bao của họ.

Ông phó quản Nguyễn-văn-Viện có đọc vài lời vinh biệt bằng tiếng Annam, kẽ đó thày dội bón Nguyễn-văn-Thúy đọc bằng tiếng Langsa mấy lời rất động lòng như sau này :

Bạn đồng liêu và thiết nghĩa của tôi là ông Nguyễn-văn-Viện phó quản thông-ngôn, mới đây có nhơn danh các bạn lính thợ Đồng-dương mà tõi lòng kính trong các bạn đồng ban rất thương tiếc mà ngày nay ta đưa đến mõ phản dày.

Lúc ô quê nhà, dưới Trời Nam êm-ái và lại có Đại-pháp bảo hộ, mấy người Lê-trọng-Hoai, Võ-hung, Triệu-thôi, Nguyễn-Lý đều lam lũ làm ăn, xung quanh sảng có người thương mén, bồng dâu Đức-quốc giày cuộc binh đau và gáy là đều bất bình cho bá tánh. Quản Đức già man lại muốn làm chủ cái sò mang của ta, nhưng

mà nó quên lừng rằng Đại-pháp liếc cưỡng phải cự dương đến cùng

Còn lại xung quanh ngon, cờ ba sắc thi xấp lớp biết là mấy triệu người Pháp người Annam, thày đều may mắn có Đại-pháp điều dát, nên đã nai nỉ lúu rồi mà xin dự vào cuộc chiến tranh.

Lời xin của họ dã nhậm lấy, nên họ dǎnh dǎnh ngoài mặt trận, họ dǎng làm thợ tại các xưởng muôn muôn ngàn ngàn đia.

Trong mấy người lính thợ lại có nhiều kẽ dǎng bạn của ta, ngày hôm qua mặt hõi còn hán hoan và cõ ý quyết chắc, nên cù việc rẽn dò binh khí dǎng tiễn trú quân Đức tham lam, nhưng mà ruồi ta, cõn người và các vị dâu mục dǎng thấy Đại-pháp se toan thắng mà lại bị ngã tru. Ở các bạn yểu dâu! бил dà sao mà gấp vậy, thời thi có dì cho yên, hõi dùn khõng cũng phải chịu, bõi vì chúng ta hõi còn nhớ các bạn đời dòi, bõi vì chúng ta hõi với các người rằng ta ở nơi đây mà cù làm theo cái ý hiếu của lòng các người dã Annam và Langsa mọi lực.

Tư giã các bạn! Hãy nám dây cho bông an.

Kẽ đó đám xát dì luồn tới đất thánh Bassens dǎng mai táu các vị ấy.

Máy cài quan tài đều bao quẩn cõ tam sác, bi dâu khukt bởi mấy trảng bông và mao hoa của các bâ con và bâng bõi của mấy vĩ bâ khõ thuôc nô mà chết đõ, của cơ binh, của quan trấn phủ Gironde, của Thành-phố Bordeaux, của các dâu thợ Đồng-dương và hõi tu-cáp cho lính thợ Đồng-dương lại cõ gõi người thay mât dến dura dám xat.

Bấy giờ ông Nguyễn-ngoc-Viện ra đọc bài văn-té sau đây:

Mon Général, Mesdames, Messieurs

Tôi xin dâng dâng thay mât cho các anh em dâng sỹ, đọc mây lời từ gáy mây anh thợ là qui-hữu chúng tôi mời tý trán.

Mây anh thợ này thật là người chăm chỉ, cùn mân việc quan.

Đương lúc bây giờ Mẫu-quốc có việc, mây anh áy dòc lòng định nguyên sang Mẫu-quốc để giúp việc như thê lai cung tò ra ràng có lòng qui mén Mẫu-quốc bết là dường nô.

Dâu chằng may mây anh qui tiễn, nhưng lòng Mẫu-quốc với anh em chúng tôi chằng hẽ khi nào quên dược.

Hiếm vi môt nõi thõi sõm; không dược lõi mà hõi hõi cuộc toàn thắng sau này.

Nhưng ở thê gian này, ai sinh túi cung có một lán, nhưng mà thác đực có các anh cũng là danh giá.

Thau ôi! Ông Tao-hóa nõi sao phác chõe dâ khien cho phan người trung nghĩa mât sõm như thê, am dührung cách trú làm cho anh em chúng tôi kẽ nhõi người thương.

Ai tróng thày cùn nhâ vợ hõi coi mây anh dè lai như nhâ không nõc, ai tõi ứng dẽ mây chằng ngâm ngâi, chằng ngoân.

Hõi mây anh ôi! Mây anh hãy nghĩ yên giác mông võ cùng ở nơi chiu sõi, anh em chúng tôi chằng hẽ quên mây anh bao giờ, dâu khukt mật nhưng lòng hõng nhõ.

Hõi lính hõn mây qui-hữu ôi! Hãy tiêu diêu nõi cõi lạc, hiền vinh mà hõng phõe thanh nhàn mãi mãi.

Than ôi! Sinh ký tñ qui, ông trời khien sao hay vây.

Anh em chúng tôi hõi lõi sao được chí cùi dâu trước lính cùu mây, anh mây vinh biết một lõi lâu sau cõi mây mà từ giã khách ngã năm cách biệt!

Phó-quản Nguyễn-NGỌC-VIỆN

XUÂN NHỰT

(Ngày Tết)

Cách ăn tết Đồng-bang ta có nhiều điều bát tiện lâm! Vâi có nhiều khoản bây ra mà xâ xi tiền bạc lây làm vòi cõ và chằng biết xét suy những đều bonh thiệt, chằng có luân cho dích xát về cái cuộc tết nhứt. (Tết nhứt như ai có muốn hiều rõ ràng trong cái cuộc Nguồn-đang thi hây mua sách: « Cõ tich so giải » hoặc « Quán tử cách ngôn », thi sẽ thấy giải rành về đều đia.

ĐUA ÔNG TÁO

Đến ngày 23 tháng chlop Annan mấy cái nha còn tin di-doan đều nâu ché xôi mà dâng ông táo, nõi làm như vậy thi có ý cầu ông về trời mà tái viêc kia việc nõi cho mình. Đồng-bang nghĩ dòi mà coi; Minh nõi như vậy có phải là nói hoang dâng hay không? Ai nõi có học thi có biết chằng cùi nói dòi dâng cho choán giây, thi tâc hành, phi tâc chí.

Nếu minh biết đều áy là dèu phi lý thi châng nêu lâm, châng phải nâu ché xôi mà lõi kêm bao nhiêu, ai muôn àn chõi mây nõi thi nâu mà ân voi, chõ bay ra mà vái cung lâng xâng thi rái hại, hãi là hãi cho kẽ hận sanh noi cái gương di-doan dòi mà lâm thi châng khác não ta gieo cái giống hõi lâu cho lõp sau nõi truyền nhiệm: Xét thử mà coi cái việc hoang dâng áy có lõi 1 dèu đại hõi cho gióng gióng ta lâm.

Vây làm những người có tai mắt, nhưng mà xét suy hõi thiệt dâng làm gương, cho kẽ hận sanh, kẽ mây mang lời của lõp sau nõi di nghị.

Dán Lien

Cái việc dán liên cũng là đều vòi ich lâm, những người nào mà ham dán liên lâm thi cùng tõn tiền vòi có vây, như kẽ biết viết thi tõn tiền giây không mây thõi, còn kẽ châng biết viết dâng tõn tiền mây giây lõi phái mướn người ta viết nõa mõi là hõi cho chõ!

Mỗi nõi có dán liên it nõa cung tõn 1 cát bạc la sô chót, mà nõi Nam-ký ta dâng tõng cõng sõ tiền vòi việc hõi dán liên thi cùng cõ dén bạc muôn mây chõ! Nếu dè tõn tiền này nhập với sõ tiền dòi pháo, mây lập ra nhõng hõi trú sõa cho dèu mõi Hat, dâng chung ta dến dòi mà xem thi hay biết chõng nõi! Qui biết chõng nõi?

Việc viết liênn mõi dâng chõc sự binh an khung thời, phu qui vinh vang, chõ khong ai mây cùu việc hõi cho minh bao giờ, xet cho kẽ nõi quâ dâng như lõi ta cùu chõc dòi tõi mõi nõi có dán liên, trong 1 nâm áy dâng giây sang mạnh giõi luôn luôn hõi sao?

Hay là minh trước mõi những việc hoang dâng thi vông, mông những đều biêt ay tha cùu, thi có ích dâu mông cho met!

Có kẽ nghèo chí tõng chay sáp chay ngõa lo kiêm 1 vải cõi bac dâng mõi viết liênn, dâng vòi dán dòi dâng cõi dòi, kẽ tết, rõi cách vãi ngày cõi nõi xùm xé rách hết thi dâng tõi hõi mây cát bạc rồi, thi có ích

gi dâu mà dán cho tõn tiền, cho mât công, xet cho kẽ thi việc dán liên châng nõi làm chí või ích.

Bốt pháo

Còn cái việc dòi pháo lõi hõi to hơn hõi trong việc ăn tết, con mât tõi châng thấy nhiều người bị dòi pháo mà nám mây nám mặt, bị dòi pháo mât tết tay tết chõn, bị dòi pháo mât tiêu nhà tiêu cùa.

Ai nõi mới nghĩ mà coi, việc dòi pháo nõi có ích cho ta chát nõi dòi mâu dòi? Như nhà giàn có thi mua cho đến dòi 3 chlop đồng bạc mâu dòi, cõn nhà nghèo khó cũng râi mua 5 ba cát 1 hai đồng mâu dòi, lõp bõp dung! lõp dõp dung vòi 3 bâra thi tien hết số bâi nói trên đây rồi, lại còn 1 đồng xát pháo nõi sõi phái di quét trước dòn dẹp nõa. Áy có phái là 1 việc lâng phi või ích không?

Còn cái tiếng kêu (nõi) của pháo tre pháo đại thi nõi kêu lõi lâm! Lâm cho con nít duc minh duc mây, ông già bà cá long óc nhâ dâu, thi lây khõ chiu biết chõng nõi! Nhứt là mây nõi sõi dâng có nhiều người hâm dòi pháo tre lâm, hõi gân lết thi lõi quâm pháo tre cây nõi cây nay hâng hâng tay báp chõn mâu dòi, mây người nõi mà không biết xét suy phái quay nõi hõi cù ham hõi cái việc quâm pháo hoai thi có họ cung chét với 3 cát pháo chõng không.

LÊ-MÃI siêng luận.

SÒ CÁC SĨ TỬ THI ĐẬU

CÁC SĨ TỬ THI ĐẬU BẰNG CẤP
Certificat d'études primaires franco-indigènes
(Hội thi ngâg mùng 8 Janvier 1917)

Thi tại Saigon

Học trò trường Gia-dịnh :

Hô-van-Bô, Trần-van-Thieu, Huynh-van-Kiên, Lê-vap-Ngoc, Ta-thanh-Tân, Trần-van-Loi, Nguyễn-van-Ngân, Vo-van-Meo, Huynh-van-Tam, Đoàn-minh-Khanh, Ng-van-Nho, Lê-tai-Truong, Trần-van-Tai, Höng-Nai, Dang-van-Thieu, Pham-van-Bon.

Học trò trường Taberd

Truong-dai-Luong, Trinh-van-Nam, Ng-minh-Ngu, Luong-Dinh-Phu, Phan-van-Thai, Lê-van-Phuoc (Cholon), Nguyễn-van-Phi (Philippe), Ta-van-Det, Ng-minh-Thong, Lê-van-Xuyen, Truong-the-Xuong, Nguyễn-dong-Bau, Lê-van-Cân, Truong-van-Chau, Trần-van-Dâu, Trần-van-Dang, Ng-van-Dieu, Nguyễn-v.-Dinh, Ngô-ngoè-Dong, Nguyễn-van-Gân, Ngô-minh-Hon, Truong-van-Huân, Nguyễn-huu-Ký, Trần-van-Lâu, Nguyễn-van-Luông, Ta-van-Luong.

Học trò trường Tûr

Vo-van-Luong, Truong-van-Loc, Văn-ngoè-Cuong, Đoàn-ba-Lòc, Lâm-quan-Hò, Nguyễn-van-Tuc, Nguyễn-van-Binh, Nguyễn-trong-Hi, Phan-van-Truyen, Huynh-cao-Đau, Nguyễn-van-Nhiêu, Pham-van-Lâu, Trần-van-Quoi, Hồ-van-Côn, Nguyễn-trung-Nghia, Trần-ngoè-Ký, Nguyễn-van-Nho, Ng-van-Tiệp, Nguyễn-van-Tiéc, Trinh-Cao, Ng-huu-Ký, Pham-van-Nam, Lê-van-Lung, Ng-huu-Lung, Huynh-ngoè-Biép, Luong-v-Sang, Dang-van-Doan, Nguyễn-van-Dây, Vo-van-Quan, Nguyễn-thanh-Tuong, Lê-van-Luân, Nguyễn-van-Ti, Trần-huu-Gia, Vo-van-Vang, Nguyễn-van-Meo, Trần-van-Thang, Trần-van-Hoan.

Học trò trường Thủ-dầu-một

Van-hoan-Khanh, Ng-van-Linh, Dang-van-Manh, Nguyễn-van-Lê, Nguyễn-van-Nam, Nguyễn-van-Xau, Nguyễn-van-Tai, Ng-van-Dinh.

Học trò tại thành Saigon

Hô-van-Liêú, Pham-van-Thuân, Nguyễn-trung-Hiếu, Bui-quang-Hoa, Ng.-uong-Kim, Hồ-van-Kiêm, Nguyễn-Quan, Bang-v-Truong, Nguyễn-van-Tu, Bui-quoc-Thanh, Nguyễn-hun-Vinh, Pham-noc-Sang, Huynh-van-Bo, Lê-van-Chieu, Lê-van-Doc, Trần-v-Huê, Nguyễn-van-Dâu, Ng.-van-Thai, Lam-van-Xu, Nguyễn-cao-Khai.

Học trò trường Bària

Nguyễn-van-Su, Phan-van-Liêm, Nguyễn-van-Nghia, Phan-van-Bac, Tran-v-Thuong, Pham-van-Trong, Nguyễn-van-Lung]

Học trò trường Biên-Hòa

Nguyễn-van-Hồ, Nguyễn-van-Huynh, Trần-van-Sach, Trần-van-Vang, Nguyễn-van-Doi, Lê-huu-Phap, Lê-van-Son.

Học trò trường Chợ-lớn

Nguyễn-van-Ti, Nguyễn-van-Cuong, Thái-van-Thâu, Lê-van-Sam, Ly-van-Dang.

Học trò trường Tây-ninh

Tô-bao-Chuong, Nguyễn-v.-Danh, Nguyễn-van-Dân, Luong-van-Lân, Huynh-van-Linh, Vo-van-Nghia, Nguyễn-van-Phu, Nguyễn-van-Tho, Tô-noc-Tong, Trần-binh-Cu.

Học trò trường Phú-lâm

Trần-van-Duc, Lê-van-Pho, Nguyễn-phuoc-Tai, Ly-van-Phat, Nguyễn-van-Công, Pham-van-Buu, Nguyễn-van-Canh, Nguyễn-hu-Thông, Pham-van-Hi, Nguyễn-nhu-Quan.

Sài-gòn

Bài quản luật tại Namky. — Chiếu theo lời nghị ngày mồng 9 Janvier 1917 của quan Toàn-quyền vung theo chỉ dụ của bến Bộ và của quan Toàn quyền Sarraut định bài quản luật đã thiết lập theo lời nghị ngày 28 mars 1915, toàn xứ Namky và Bắc-kỳ.

Khi gửi những lời chỉ bảo này cho quan Toàn-quyền, thi ông Sarraut đã có ý chỉ rõ ra vì những cờ nào mà ngài xin hàn Bố bài quản luật.

Trước bối cảnh xung đột sang Đông-dương thì Ngài muốn lùi cho dân Thuộc địa và các nhai trinh một lùi. Ngài có lòng tin cậy dân Thuộc địa và các bão chướng, ngại tin cậy cá thay có lòng thành ái quốc và đồng lòng đồng đức. Khi ngài bài quản luật thì ngài đã muốn tò ráh lòng tin cậy rằng khi ngài sang qua xứ này sẽ được trả về là may và giúp ngài làm cho troj cái trách nhiệm lòn lao của Chính phủ Cộng hòa Dân chủ Langsa là giao phó cho ngài, cái trách nhiệm sá lâm và xanh chắc cái lợi quyền ở thuộc địa này vậy.

Quan Toàn quyền Sarraut có động cách riêng với các sở bão chướng mà xin các ông chủ-bùi và phu bút trong con khán khố là dùng đứng những lùi xoi hỏi nhau như là những lùi xoi hỏi hay làm cho dân bốn quốc mìn tin cậy Chính phủ.

Còn sự gìn giữ xứ sở địa cho dảng yên tĩnh và cảng ngày càng giúp thêm Mẫu-Quốc, thi hay gìn bảo dân phải có lòng nhiệt thành trung thành.

(Truyền tin)

2° Cartes-lettres thường : — 15 centimes.

3° Những gói nặng quá 500 grammes mà gửi cho quân lính ở tận viễn hoặc quân lính, gửi về, thi phải tuân theo giá tiền gửi cho đây mà làm ra nước mắm già dùng buôn bán giành mồi iỏi cùi mồi là nước mắm người bốn quốc ở miệt Phan-thiết là chỗ người ta làm nước mắm toàn là nước muối với cá biển. Chúng nó lại làm hại cho các nhà trại nước mắm ở hướng Nam xít Đông-dương.

Tuần sau Bốn-quá sá ôn hành lời nghị mới về sự làm và bán nước mắm trong cõi Đông-dương.

nhi về việc ấy là việc quan hệ cho người An-nam. Người ta nói rằng: bạn chèo bắt lượng áy nhỏ mua thuốc của người buôn bán kia ở chén-thanh, để trộn với một li vị để dày mà làm ra nước mắm già dùng buôn bán giành mồi iỏi cùi mồi là nước mắm người bốn quốc ở miệt Phan-thiết là chỗ người ta làm nước mắm toàn là nước muối với cá biển. Chúng nó lại làm hại cho các nhà trại nước mắm ở hướng Nam xít Đông-dương.

Tin Điện báo của quan Toàn-quyền Sarraut

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

Quan Toàn quyền Sarraut trao lại mấy lời cảm ơn của Nhà nước Đại-đệ-phep gửi sang theo địa Đông-dương.

THÔNG BÁO

(Informations)

DÔNG-DƯƠNG
(Indochine française)

Nam-Ký

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LÚA

Giá bạc kho-hà-nuoc ... 3 f. 15

Giá lúa là 88 mil. chờ tới nhà máy Chợ-lợn (bao trả lại):

Lúa cũ 2 \$ 26 (tới 2 \$ 30).

Lúa mới 2 \$ 10 (tới 2 \$ 15).

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 21 tháng Janvier, nêu bón-quán không được tựa và thay theo bao lâi, thi bón-quán sẽ thôi gởi bao lâi.

•

• MUA BÁO MÃN HẠNG

Les abonnements expirés le 31 Décembre 1916.

Bốn-quán kính trình chư-vị muu bão đồng niêm mẫn hung cuội thang chay vira rõi, xin chju phien giờ bao dặng bón-quán cùi giờ thiền nhứt-háo năm nay. Vây từ hura này đến 2

Chelon

Àn cướp. — Tên khách Quách-vân-Tài chèo ghe đi bão dẹc theo sông, khi tới ngang lồng Long-phung, thi thấy có một chiếc ghe nhỏ chở 8 người đồng chèo lái ghe của bà, chúng nó hét lên biếu chủ Tài ngưng lại. Tên Quách-vân-Tài hỏi mấy người đó là ai, chúng nó bèn vội miếng trả lời là hương-chèc lái di canh tuân trong rạch.

Quách-vân-Tài ngừng ghe chèc ghe nhỏ bèn xắp lại cắp theo ghe của chủ Tài. Ba người bèn nhảy qua ghe chèc khách, thi 2 đứa cầm heo-nai nát còn một đứa cầm súng nhằm ngay đầu Quách-vân-Tài đang sợ nấp dưới khoan ghe và đe cho tài cướp lấy đồ. Khi tài cướp lui rồi, thi chủ khách Quách-vân-Tài coi lại thi đe đạc mảnh đất giá 150 \$. Cách một giờ sau cùng buôn chiều áy Nguyễn-vân-Dược cũng bị ăn cướp đánh tại chỗ làng Long-phung. Mất 50 đồng bạc và 1 cái đồng hồ treo vách. Xin các hàng-chèc láng giềng tấp nập hồn này mà tri tội nó không phép.

Mỹ-tho

Vụ ăn cắp mandat. — Quán trên mồi truy ca được một bọn đồng lõa ăn cắp mandat ta nhà họ Mỹ-tho. Số là tên đội di thư Lê-vân-Bông, lúc đang lừa họ đểm di phát cho người ta, lừa nhầm một tài chèc có mandat ở trong giá là 40 quan tiền tây. Tên Bông bèn bỏ túi rồi mách miệng với người nó cũng làm đội di thư tên Nguyễn-vân-Sưu. Cả hai gã hiếp nhau với một thằng tên giấy thép Ngô-vân-Cần đang ngồi Bureau lo vụ việc tho.

Thì thằng Ngô-vân-Cần mới chi bảo chí hai tên kia cách thế lãnh mandat áy khỏi bị trắc trở. Bởi áy hai tên đội phải kiêm thêm một đứa đồng lõa đang phu lanh mandat áy vì cái mandat áy là của người ta gửi cho Lê-thi-Bông. Hai người lai ghe xe-lô-xa được cõi nó tên Lê-thi-Bông, lấy mandat đem lại nhà họ xuin lanh bạc, cùng dác theo. Hai người đe ký tên làng chêng. Song có một người thiếu giấy hành tên phải kiểm mới người khác tên Bùi-vân-An. Quán giấy thép sõ kỵ tên xong đoạn giao cho đài Bông \$ 70 và số tên mandat.

Khi ra khỏi cửa nhà thơ thi thi Đặng đưa lại cho tên Bùi-vân-An \$ 40 đều công di làm chứng kỹ tén.

Bùi-vân-An thấy thi thi Đặng hép hồi quá thi nghĩ bèn di thưa quan.

Lê-thi-Bông chịu khai thiệt và cáo luôn mấy đứa đồng lõa; quan liền day bắt hai tên đổi di thư, thi ký Cản, và Lê-thi-Bông và hai tên làm chêng.

Lê-thi-Bông hồi ra khỏi cửa nhà thơ có đưa cho hai tên đổi \$ 12 \$ 30, đội Sún lấy mà chia tư. Thì ký Ngô-vân-Cần được 5 đồng, đội Lê-vân-Bông 2 đồng, đội Sún 3 đồng, hai người chêng 1 người được 1 \$ 30, Lê-thi-Bông được 1 đồng.

TÚ ĐÔ-TƯỜNG

(Les quatre grands vices)

(tiếp theo)

Khi tôi bước lên chèc bài thăm người ta thi họ nói M. S..., đã, dời qua chèc..., rồi, vì là ở đây không mấy khà nên ánh dõi chò khák.

Tôi nghe họ nói vậy thi tôi bùng rùng thi chay hêt, phản lại trong lung chảng có đồng sa, phản bung cuog là doi không có tiền áy com, tôi lích quính không biết làm sao, mơi rách hoa-ly di tuốt khói chay xa xa một chút mới ghé lại nhà kia xin nước uống mà bay ra nái láo với, ngoài ta như vậy. Thưa cậu: Vì cháu di kiếm anh em bạn là M. S..., mà lại đây không gặp ảnh, và tôi di dưới đò lờ rót mắt cái bóp bạc, nên báy giờ trong lung chảng có 1 đồng sa, cõi xin cậu mờ lòng róng chay cháu thè đờ 1 cái áo hàng-tay vài đồng bạc dãy áo com, rồi it ngày nữa cháu lại chay, với đèn on tiền trà cho cậu luon thè, cậu Hương-Sư này tên là Võ-thành-M..., hồi tôi mọi việc và quê quán ở đâu, tôi cũng

nói thiết chõ b' với noi thiết tên tia tôi với người, thi người noi rằng nghe noi tiếng ía tôi là một tay cự phu. Vì người biết như vậy, nên đón com nước an từ tè, rồi cho tôi mượn 5 đồng dặng làm tiền phí lợy mà đia qua chay..., dặng kiêm M. S...

Tôi lấy 5 đồng bạc rồi tò lời cảm ta và già M. L..., mà di lên M. S.... (cho mượn không chở chẳng chịu)

Tôi bước xuống tàu di trọn một ngày thi đến nơi M. S... ô, lòn chay bài thăm thi người ta chí tiệm, tôi liêp lại nhà bà-hữu tôi, M. S..., gáp tôi thi mừng lám, và hỏi thăm mọi việc rồi biếu tôi di tuốt lèn lầu nằm nghỉ.

Lúc tôi M. S....., tinh só sách xong rồi mời lên lầu nằm nói chuyện kia chuyện nọ với tôi. Tôi bèn tò thật khuc nói tám với S. thi ánh chặc lưỡi lèn dấu mà than rằng: « Qui-hữu ôi! Sao nè dem vèo ngoc mà vùi bùng như rứa? Tôi nghe qui-hữu nói như vậy thi, thi tôi rung rờii thi chay cả thay, mà thoi tài để lám rờii phòt biết làm sòi bảy giờ, nhưng mà chàng hế chỉ đau, nêu qui-hữu ăn nán hò việc bạc bài thi tôi se kiêm sò cho qui-hữu làm sò, rồi thi chay tháng mà tuy co ống biển, xin qui-hữu hãy au lòng rồi tôi se thi cho ».

Tôi nghe nóii vậy thi cũng có lòng mừng, kẽi it ngày M. S. kiêm dặng cho tôi 1 sò, dem tôi làm việc cho 1 hàng buôn của khách, thi đe 5 tháng chàng lót cản kiêm di dặng 6 chục đồng, dem kia tôi di chơi với voi chay làm việc, phòt thi nhà lai X..., ngồi chơi 1 hói kêu chủ nhà mời 2 vị nõi di lại nhà sau, nhí vi thi đe dâng di rõi rù thi theo nứa. Tôi mời hỏi nhí vị di lại sau mà làm gi? Thi họ nóii dồn tiền! Dồn tiền!

(Sau sẽ tiếp theo)

THƯƠNG NHÂN ĐA TRÁ

(tiếp theo)

Chỗ tôi có cõi riêng nghĩ như vầy: Có người i trí cõi tôi, có kẽi lại không i trí; nhưng kẽi không i trí áy có lèi gọi thi rằng: « Khéo ăn no bài thi chay dặng oai ba hâm đời ». Bó kẽi in tri đó ôi! thi là tôi mang lây tieng, chàng thè tọa quan thành bại, àu phải nghĩ rằng: « Thủ ta khai một kiếp nay, chàng thè tò đeo khai

kết đoàn, rù chung kinh-dinh hiệp-có... Coi như Bác-kỳ có hòi Paul-beri giáp dờ kẽi học sành dặng Sang Tyle hoc t.p. Bác-kỳ-thương-cuộc cùng là hội canh-bông kinh nghệ trống đầu nuối tám tạng lo trọng dật ».

Ở Trung-ky thi lập hòi huôn dã kinh-

dinh nhiều chò, (Phanthiet, Saigon, Fa-

foo). Còn trong Nam-ky thi lập nhiều hòi

canh-nông ở Mỹ-tho và ở miệt Chợ-lapl

lâm cho thò nhuận diễn phi, dát dai ròng

cái mõ nó xé xuồng cây cản phò ché! (1).

Cây cùn mà nó hay ché, phản nhiễu thiет hại cho người bán lúa. — Nhì nước cõi rõ biết chúng nó hay dùng nhiều cách thè qui quyết dặng giao trả với kê it oi, ném mõi nǎi công, lìn cùa, thorer cù xé; song xét thi xét vậy, chõ Bim sao mà thè cái gian lận của chúng nó dặng. Phuong-rua ta có câu rằng: Có khôn có ngoan, có gian có giàu. — Nhìu cái nào thiет, thi nó dem ra chịu thử xét, còn cái nõi ma thị thi nó giàn di, nó cõi daem ra làm chí mà phòng bị trách.

Có nhiều khi tôi đèn nhà chur phủ ông trong bón-xú muia lúa tòi häng nói rảng: Nghé buôn lúa này thi chàng phải chát-rang là nghe cơm áo cho nõi dùi thang ngày.

(Còn nữa)
Ô-môn,
PHƯƠNG-TRUNG-GIÁP.

(1) Câu ché: Là câu bao nhiêu cũng dặng, đón cùn chẳng hế biết chò dặng nhút chí că.

TỰ DO DIỄN ĐÀNG

Tribune libre

Kính thưa ông chủ-bút xin ra ora mogn mà àu hành bài này vào báo tôi cùm đe óc voi cung.

Dàn-Nam ta từ Hồng-bàng khai sáng đến nay, có nhiều đêu iúu-lâu, tia nhiêu chuyện di-soan. Áy cung vi Trung-quoc truyền nhiệm tục hủ ty-thu này.

Đàn-Nam ta từ Hồng-bàng khai sáng đến nay, có nhiều đêu iúu-lâu, tia nhiêu chuyện di-soan. Áy cung vi Trung-quoc truyền nhiệm tục hủ ty-thu này.

May phước! Từ dàn-na được hóng cõi Tam-sắc che chò đèn nay thi thói di-doan bò hổ, tánh hù-lau gián lán. Áy là do noi lòng tốt của nhà-nước bao-bộ; và nhữ các ông đại-chí dòi ra lay khai hòa dân ta, nêu những đêu khôn dại, phản những lõi phai-chang trong các lõi báo. Bởi vậy bảy giờ đây ta dã có báu chước theo bến Thái-tây mà cung nhay kêt thè kết đoàn, rù chung kinh-dinh hiệp-có... Coi như Bác-kỳ có hòi Paul-beri giáp dờ kẽi học sành dặng Sang Tyle hoc t.p. Bác-kỳ-thương-cuộc cùng là hội canh-bông kinh nghệ trống đầu nuối tám tạng lo trọng dật ».

Ở Trung-ky thi lập hòi huôn dã kinh-dinh nhiều chò, (Phanthiet, Saigon, Fa-foo). Còn trong Nam-ky thi lập nhiều hòi

canh-nông ở Mỹ-tho và ở miệt Chợ-lapl

lâm cho thò nhuận diễn phi, dát dai ròng

mõ. Thè thi có một phòn dã muôn cho nướu ra giás vài có nghề nghiệp. Hém chò có một hòn thè người lập hòi thi cung-lập một hòn mới tên là Hội Than-binh, (Hội cung-cố-hòn) Khó qua! Thè là nhiều điều vò lý làm-chuyen mơ-màng, có nhiều người chàng hiếu, còn mày ống vò hòi cung-mày bá-cung râm thi chua hiết, tôi xin lurge n đây và xin chè công nghe mà suy-xét.

Nếu trước mà chua lập hòi thi cõ-hõn ay dâu? Cóm dâu mà ăn? Áo dâu mà bận? Lé cung một năm 3, 4 lần làm sao được? Há chung xé-cùu: Một ngày tia đây bảy ngày àn dâu? Đòi giày tiễn-vàng-bạc-cung là giày-thanh-y. Quả là giáp tiền cho các-chú làm giu-mi! Giày ngù-sắc mua vèo cát áo, bận lanh sao không biết, không thay mõi mium, mõi đường chì! nõi thay mõi cái thuy, bay là dán hõ? Y! mà lại không có quần, không le-cõ-hõn ở trường dám lèn bàn thờ mà ngồi xoi chuỗi báu. Vậy thi sự cung-kiong ở dâu! Rát lỗi là tia nhà-nước phát dòi xanh-chát biết mày, một năm 2, 3 bộ mà còn thay bao dòi rách! Huống là dòi giày! Cõ muôn lanh phòr-đe thi làm cho hiết-di. Cõi cung-rồi thi thay sám gạo và muỗi mà vùi tui hường rõ ràng thi cõ-hõn, làm-diệu này thiệt khai zą mày. Lác đỗi với lác đánh chuồng, khàn vui cõi trò lê-xưởng ra thè náo hõ???

Than ôi! năm mươi ngoài năm khai hòi mà hòi cõi mõi giặc chiêm-bao, áy là sá-chục uôi hõi-cõi ngù gục dò. Bà con chảng có miêng thịt thiêu, người dưng lại được ẩn xói nóng, nghĩ tui thay! chà me durement thèm muôn chè, già thi đê báu chàng cho àn. Hội hòi cần biếu không minh bát lè luật ràng chia nhiều chò i. Nói ra tê lê danh-án, minh lo mệt không cho cái nòng. Hội như vậy thi có ích gì dâu lây lứa vân-minh mà thiêu di cho rango.

Lai tinh bò mày ông mè, mò mít tanh mả xem lây ngoại-bang, kia là Tàu là nướu hay cung cấp trên đời mà nay dem chua ra làm trường học nam-nữ. Họ khôn minh hòi chiju đại hoài, họ cai quâc minh nêu ty hòi chò!

Thôi i lời quay phái, nghe cháng ty-fy thè thòu, chò nêu chát gián mua hòn mà rùa chay rùa măng. Cõi-hõn dâu muôn bát tôi chịu chét thè cho.

DƯƠNG-BÌNH-Trong, Phan-thiet.

— Cha chà! Con cõi sở sra dứ hòi.
— Là tui mỗi ngày tôi cho nó uống sra hòi. LA PETITE FERMIERE.

TABAC DU GLOBE

(THUỐC GÓI CÀ-LỐP)

Vì nào biết xài thuốc hút đều ura dùng thử thuốc CÀ-LỐP làm vi: một là giá rẻ lâm, hai là mùi ngọt.

Hàng thuốc CÀ-LỐP dùng nhiều tay bác sĩ thao nghề dọn thuốc mà chọn lựa những lá thuốc nhứt hào hạng hơn hết mà làm ra.

Cách dọn thuốc kí-cảng như vầy thi mùi nó dịu ngọt, không ngọt cò, chẳng phạt ti và lại làm cho miệng lưỡi được THƠM-THO, IM-MÁT. Bởi thuốc này tinh anh và tuyển soan lâm nên mới được như vậy.

THUỐC GLOBE (Cà-llop) này, vì tinh tinh hảo, thiệt là một VỊ-GIẾT-TRUNG quý lạ, nô tào trù các con tè-vi trong miệng mình. Hết dùng nó thường cũng như mình để phòng các bệnh hoạn vây.

Hãy hỏi mà mua đâu đâu cũng có: THUỐC GÓI GLOBE (Cà-llop) và THUỐC ĐIỀU GLOBE (Cà-llop)

DENIS FRÈRES

Bordeaux. — Saigon. — Haiphong. — Hanoi. — Đại diện cả Đông-Dương

TRÌNH
CÙNG CHU-VỊ HÚT THUỐC ĐIỀU ĐẲNG TƯỜNG:

CIGARETTES DU GLOBE

(THUỐC ĐIỀU CÀ-LỐP)

Chuyện này chư-vị ura dùng thuốc điều đều hiểu rõ từ ngày THUỐC GLOBE (Cà-llop) tràn qua Đông-dương đèn nay đã hơn hai chục năm dư rồi.

Phân bán thuốc rời hay là thuốc vẫn thi phải dùng giấy mà gói bao.

Vậy nếu những bao ấy mà huê dụng mắc tiền thi tự nhiên cái ruột trong phải là thứ rẽ dặng có thừa trứ cho vira cái giá.

Thuốc ta đây bao râu đơn sơ, chẳng tồn mây đồng, cho nên ta có thể mà chọn thứ thường hàng.

Cách bao gói đơn sơ của ta đây làm cho ta bán dặng thuốc tốt chó không phải bán giấy hay là bán hình chí.

SỐNG LÂU NHỎ RƯỢU

(Longévité grâce à une liqueur)

Hiện nay giờ bén nước Hué-kh.,
có một vị diễn-chủ đã ngoặt 95,
tỏi mè hời còn sicc trec mạnh mẽ
như người 40 tuổi, di đứng chờ
hồi, ăn nói sót sảng, cá mày ở
ngoài trại ngoài dâng coi tôi-tò
lâm công chuyên.

Ngày nay có một người di thám
đang, hỏi thử chi biết tại đây nay đây
để tuối cao mà sức lực không phải kém vây?

Ông già đáp lại rằng: Có chi là đó mà hối,
cái đời tôi trước khi ăn cơm hay uống một ly
nhỏ rượu Quina Gentiane híp Mazet là
một thứ rượu trường-sanh bồ lão.

Người khách nghe nói cũng có lòng mờ
vết trường thủ như ông, liền về nhà sai trέ
để mua cho đậm chất rượu Quina Gentiane
mà dùng mỗi bữa. Thiên hạ nghe nói cũng có
để tham sanh, cung rỗn rộn như mua rượu
để để mà uống bồ quanh năm.

Có bán trong các tiệm hàng xóm
(épiceries).

SÁCH MỚI

Tại Báo quán Lục-tỉnh Tân-văn có
bán những sách quốc-ngữ sau đây:
Tiêu-truyện của Perrault quyển
thứ nhất 32 trang giá: . . . . . 0 \$ 10

Tiền gửi: 0 08

Annam Sứ-lực quyền-thú thứ 0 30

Tiền gửi: 0 08

Annam Sứ-lực quyền-thú nhì 0 30

Tiền gửi: 0 08

Au-hoc t?p-doc: 0 10

Tiền gửi: 0 06

Ai mua xin gửi cò nhà thơ cũng
đặng.

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Nordom. SAIGON

DAI-PHAP-CONG-THAN, các quốc-ngữ
Nội và các vua-quan có danh tiếng nước Phá-
pia từ xa khai đến đất nay, nhiều chuyện
cô ich và hay.

Giá: 2 fr. 50

Tiền gửi: . . . . . 0 50.

LỜI RAO

Kính cung chư-vị danh-y đẳng rõ, tôi là
Ng.-thành-lê 50 tuổi, cưu Hội-dòng địa-hàt
gia ngôp-hiệp & làng Tiêu-cán cho Cầu-chóng,
hát Travinh, nguyễn trong năm 1914 tôi phát
biến đanh cho đèn may là 2 năm mà chưa
mạnh, tôi đã tiêm thay Tây-Nam-má uống
thuốc cung hết ý, bình cung y hịnh, khi
ban đầu bình mới phát thi mỏi ngày, từ
12 giờ trưa, xót-xa trong ruột như bao như
xác; chung 1-2 giờ mới đỡ, tối khi ăn cơm
rồi thi bụng lâm hinh như phát ách, năm
ngày rát xốn xang, luộn vây cho trời trời
năm, khi thi uống giảm bớt 1-2 tháng, rồi
trở lại cũng 1-2, qua năm thứ hai, nó lại
phát làm xót xả rồi ngày dưới Hie-tien
ngay rùng hoi sỏi ục-uc vát tiếng, kể đó khai
hành nghịch thường hơi chay lèn nghé ôt-ôt
5-3 tiếng bén chay lèn cho tôi Đặng-trung
ngan ngue: thi trong minh xuất hang-triêm
thần, tay chon đèn lanh cǎ, cùn xuong sống
chò ngang lung quẩn thi đau như thết, ngồi
đóng chổng yến, rất bức bối, như là khai di
đang gắp lúc lanh léo thi nó phát lèn mau
hầm. Việc thuốc me đã hết sure, có nhiề
ông danh y đên trị bệnh tôi thấy ông luân
rằng: bệnh tôi bồi khi huyết suy, tinh thần
Tháo-kết. Nay tuổi trung mồi mồi đều suy
nhuyt, vây tên Am-thi đai hui, Dương hòa
đêm thường, lâm-thán bất giao, phế-thán

bất tiếp, Long-lôi vô sở tàng thân chi
điên nghịch hành hii thường, mới sanh
chứng bệnh ấy; tôi cũng hót long uống thuốc
y phuong theo lời luân biến ấy, mà cũng hót
bất nghe, và mồi khô nòi phái khí-thống
hơi dài dà, lén thi duy có nám sáp lát nhà
nhau cho mạnh phia sau xương sống ngan
quang thì lòi hoi hoi xuồng; bằng không
hà được thi phái rạng mui cho nồng mà râ
hung thi mới hia được, bón thán tôi là người
yếu ốm, mang binh đâ 2 năm rồi, nhưng
không kém liết, vì là st an uống cung như
thường, không giám súc, con nái suy yếu
thi mót đau 5-10 ngày rồi hót, hè cách
nha thang lai đau, vây nái kia sicc cung
kém, di đường ăn ngô cung như thường, duy
sanh với hồi mạnh thi 10 phần giấm ba nay
tôi kính cung các đắng danh y xin Thi-
Lan đúc mà trường quan bình của tôi nêu
cô thè giáp được, xin ra tay quốc thủ mà
tê độ tôi cung, trước là đê đánh deo đúc với
đôi, sau tôi hét long đèn bón ám đúc xứng dáng
hoặc muồn cho tôi thán hành đèn nhà mà
diều tri, thi tôi cũng vắng ý, là tôi tại
nhà tôi mà thi-thó, thi tôi rất hót long cung
kinh mà ngưnghiết. May lói cùn kiếp kinh
trần, Đêm ngày hằng mong tinh day.

Nay kinh.

NG.-THÀNH-LÊ A Tiêu-cán — Travinh,
Ex: Conseiller Provincial,

GRAVURE SUR MÉTAUX & MARBRES

CACHET
PHIX MODERÉS
TIËM KHẮC CƠN BẤU BỒNG, mè, phun, và bằng
cây, chạm mạ bia dâ cam thạch v.v. Xin qui vị
muôn dùng kiêu vào túi đều làm dạng như y
tình giá lại râ.

NGUYỄN - CHÍ - HÒA
GRAVEUR
42, Rue Amiral-Dupré. — SAIGON

Tàu bèn tay mới chờ qua chặng thiều gi
RƯỢU MIỀU

LA BIÈRE VELTEN

CÓ MỘT MÌNH HÀNG

DENIS FRÈRES

Trà rêu này hán khép có Đông-Dương

Rượu TONI-KOLA SECRETAT là rượu
rết bõ hor các thứ rượu bồ khac, bồ nhô
đá và thi thành thử rượu rất vệ sinh.

Hãy đặt bài híu thiết minh mít ly
TONI KOLA

Mình hàng DENIS frères trả mà thô.

Nhà DENIS frères tại Saigon rao rieng
cho các ban hàng rằng: Các thứ rượu cháo
hàng rất kít cang. Hàng sảng lòng gởi
bồn giá, và mầu rượu cho không miến là
phải có xin thi đặng.

NHƯƠNG NHA NÚT Y SI

(Chirurgiens — dentistes)

Bà Rose Lahille de Vincenzi và cô Teddy
de Vincenzi làm nghề trồng răng có bằng-cấp
y-niên thành Bordeaus ban. Bà Rose Lahille
tiếp rước thán châ mồi ngày: sớm mai từ 8
giờ đến 11 giờ, chiều từ 8 giờ đến 5 giờ.
Trừ ngày chán nhứt và các ngày lê.

Trồng răng và nhô răng nòi nhiều cách kia

Proléte Bloc Hat-ký v.v.

Nhô răng người lớn 5 \$, con nái 3 \$, bit là
răng hú từ 6 \$ sấp lên, trồng răng thường
răng vóng và có đít đê pha tang.

Hãy đến nhà 33 đường Filippini, Saigon.

CHỦ VI BA GÓI BẠC

sòn quanilly iamy cảm ơn chư vi ba sau này, vì có
long iot gõi mandat bac đén trâi thieu muu nhuri-trinh
cho Bôn quan; ấy là sú giáp cho Bôn quan mà đe
tồn ich mò mang cuoc van minh.

55 phat
56
nhu-trinh
mandat

110	D.Th.Q. Phanrang.	mandat 10 \$	173
504	D.Th.Ng. Mytha :	— 6	455.199
505	D.V.H. Mytha :	— 6	455.194
8561	Ng.D. Travinh.	— 6	434.305
5052	Ng.D.H. Bentre :	— 6	445.378
4014	H.Geong.	— 6	445.378
5547	Ph.Kampot.	— 6	bae mat
541	Ng.v.V. Camau.	— 4	443.488
8031	S.L.T.D.M.	— 2	bae mat
5652	Ng.t.Ph.Travinh.	— 4	443.001
542	T.Q.H.Bacieu	— 4	455.597
205	Ng.v.A. Mocay.	— 6	449.302
907	Ng.th.B. Vinhlong.	— 6	459.119
195	L.th.B. Chaudou.	— 4	457.892
8554	H.d.H. Chaudou.	— 2	458.855
5051	D.Th.C. Calme.	— 4	189.777
5074	Ng.v.C. Chau.	— 6	445.378
7568	Ng.v.N. Taman.	— 6	441.948
0517	A.M.Komprom.Thom.	— 6	196.216
7121	Ch.v.X. Socstrang	— 6	167.265
2009	Ng.v.A. Mocay.	— 4	449.316
6582	Ng.v.C. Saigon.	— 4	bae mat
4025	Th.ng.S. Geong.	— 6	454.991
9091	Mme V.th.Th.Vinhlong	— 4	450.191
2056	Ng.ng.S. Bentre.	— 4	462.318
6585	Ng.Mytha.	— 4	bae mat
8082	Ng.h.Th. Thudaumot.	— 2.50	2.50
2004	Ng.H. Bentre.	— 6	445.377
4540	T.Thonot.	— 4	465.816
5082	Ng.k.Th. Mytha.	— 4	462.318
7522	Ph.V.D.Taiwan.	— 2.50	441.067
3528	Ph.D.S.Giadinh.	— 4	Bac mat
523	B.I.M. Bacieu.	— 4	462.323
3515	D.V.D. Giadinh.	— 3	684.328
6682	N.D.L. Sadec.	— 6	Bac mat

TÀU HƠI CA-NÓT

Có kiêu đê đưa, kiêu đê di đạo, kiêu đê di
lâm công việc, síc mạnh nhiều hực lớn nhô
đủ thô.

Vò báng cây giả tị — máy quay cting chắc

Chắc chắn — chạy mau — xinh đẹp

Hàng của ông CH. BARDON

Bording. Paul Blanchy mòn bài số 136.

Phòng việc ở đường CATINAT, mòn bài

số 7 tại SAIGON.

CÔ TRẠI BỐNG TẦU Ở KHÁNH-HỘI

Hãy hỏi TẬP SAO-LỤC GIÁ CỦA HÀNG

Các phú-gia, diễn-chủ, có ruộng đất bờ

mê sông, mé rạch nêu xem lời rao này.

THUỐC LÀ VĂN RỒI HIỆU JOB

là một hiệu thuốc tốt nhất. Những người ghiền thuốc mà muốn giữ vệ-sanh, khôi-hư-phổi, không ráo cổ họng, thì nên dùng thuốc hiệu này mà thôi. Vì thuốc này có các quan chuyên-môn thi đỗ, ở những đại-học đương ra, đứng đắc-biên việc chè thuốc. Duy chỉ có thuốc hiệu này vẫn bằng giấy JOB thật hiệu, thi khough iequen thuốc nào bằng hiệu ày cả.

THẬT GIẤY VĂN THUỐC LÀ-HIỆU**JOB**

Của ông Jean SARDOU chế ra, hiệu mầu đã ký tại Tòa-đài
Nay con trai ông ký là Ông Pierre SARDOU nối nghiệp
Hiệu giấy này đã được 450 cái Mè-day, 119 cái bằng vàng, 135 đao bằng Danh-dự.

62 lần được đánh Ngoại-hàng

Chủ lanh-trung bán là : Ô Toulouse, B4 de Strasbourg, số 72-74

J.Z. Pauline | Ô Paris, Rue Béranger, số 21.

Lãnh-trung bán tại BOY LANDRY | Số 19 đường Bonnard, Saigon.

Đóng-dương là Ông | Số 19 đường Francis-Garnier (Bờ-hồ

Hoàn-kiem ngày gốc Địa Ha-nội).

Bán lẻ : ở các hiệu thuốc-là hoàn cầu.

Ai là chẳng biết Giấy văn thuốc
là JOB, là hiệu giấy tốt nhứt
Giấy cháy được hết không có tàn
giấy thật nhỏ thó, mà chè theo
phép vệ-sanh rất cẩn-mặt.

Xưa nay kè dà hàng nghìn người
lâm mạo giấy JOB, vì giấy JOB
là giấy tốt nhứt trong thế-giới,
nhưng bón-hiệu dà thura các tòa-
án, dà nghĩ xù trọng phạt các nhà
lâm mạo rồi.

VÀY HÚT THUỐC HIỆU JOB

là bão-thả sicc khỏe
và lại là rành-mát thuốc-ngon.

Có Một Minh Nhà Nay Có QUYỀN
THAY MẶT CHO NHÀ BỨC SỨNG VÀ LÀM XE MÁY
TẠI THÀNH St-Étienne

Mà thôi

**HÀNG BÁN RƯỢU HIỆU
DENIS FRÈRES**

LẬP RA TỪ NĂM 1862 → → NHÀ NGÀNH TẠI
HAIPHONG, BORDEAUX,
SAIGON, HANOI

Hàng DENIS FRÈRES trứ savon hiệu « Bonne
Mère » là thứ sa-bon tót hon hết các thứ khác.

Còn ai ua dùng thứ rượu bồ, thường gọi là Quinquina
thì hãy mua thứ rượu sau này :

Một là : Toni Kola Secretstat.

Hai là : Saint Raphaël Ducos.

Hàng này cũng có bán từ sác-tót và chác-lâm, hiệu là từ
« Dubois Oudin ».

Còn ai hay hút thuốc Cigares thi mua thứ Cigares El
Conde thi là sê-ura no vi giá dà rẻ mà lại mùi nó ngon
ngot nứa.

Hàng này có bán dù thứ rượu tót xin kẽ sau này :

Rượu chác-trắng và chác-dò trong thùng và chiếc ra ve.

Rượu Champagnes : Vve Clicquot-Ponsardin.

Roederer.

Moët et Chandon.

Rượu Tisane de Champagnesupérieure: B. et S. Perrier.
Rượu Tisane extra : Marquis de Bergey.

Hàng này cũng có bán thuốc-gói và thuốc-vân-rồi hiệu
Le Globe và giấy hút thuốc kêu là « Nil » có thứ rượu
kêu là : vieille Eau-de-vie Dejean, Rhum Negrita.

Liqueurs và cognacs Marie Brizard, và Roger.

Bière Gruber và Bière Lorraine, Rượu Madère,
Malaga và Muscat de Frontignan Rivolre.

Có bán máy viết hiệu Remington và các thứ đồ
phụ-tùng.

Cũng có trr các thứ hộp quẹt Đồng-Dương, và ngoài
Bến-thủy, gán Annam và ống quẹt Hanoi(Tonkin) nữa.

Ai muôn hỏi giá thi viết-thơ như vầy.

Maison DENIS FRÈRES, SAIGON

Thứ rượu này hay bồ
nguyên-khi.

Trữ hàn-nhiệt,

Thêm sicc cho trầu

trắng,

Bồn-ông và đòn-bé.

Lâm cho thân-thể ngũ

tạng-lực-phù-thanh.

Giúp cho mau-có-con.

Cách-dòn rượu-thuốc

này nó làm cho trầu

một món-thuốc

nhất-hàng, tuy có

dùng Guiniquina làm

cốt-mặc, dầu, chứ

rượu này là một món

khai-vi.

Uống nó rất thanh-tao,

Man-thay-hiệu-nghiêm

hơn các thứ khác

khác.

KHẮ

Moen cho khòi-làm-lac mà thiêt-hai che
chur-qui-khách thi bàng Dubonnet rao che
ai ný hiền rằng: Rượu-hiệu Dubonnet ný
là rượu bồ nguyên-khi, có dùng-thuốc Quin-
quina làm-cố mà Hằng-thay-mặt cho bón-
hiệu-tai Nam-ky, và Bắc-ky, Trung-ky và
Cao-man là

Hàng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY
đường Kinh-lấp, mèa bài số 68, SAIGON

Thuốc diều-hiệu này Bao-xanh,
đi to mà lại ván-chắc. — Có dán

choảng một
rèo-giấy-trắng
ngoài-bao. —
Hút nó thi
được-toi-chí
tiểu-diều
khoái-lac.
Hiệu-thuốc
này là một
hiệu-rất-hèn,
ma qui-thay
cũng phái
tránh.

Hàng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY
đường Kinh-lấp mèa bài
số 68, SAIGON

LỜI RAO

TẠI QUÁN Lục-Tỉnh-Tân-Văn.

1° Ngoc-hap 1816 thiết giá 0 \$ 20
(không phải 0 \$ 40).

2° Tiền-cần-báo-hậu thứ 3. 0 30

3° Tuồng Lục-văn-Tiên... 003

